

STAROVĚKÁ LITERATURA - ORIENTÁLNÍ

Obsahový cíl:

- Žák vysvětlí pojem starověká literatura,
- identifikuje nejstarší literární památky, správně je zasadí do místa vzniku,
- odliší materiály na psaní a styly písma v některých starověkých zemích,
- orientuje se na časové ose a chápe význam zkratk př.n.l. a n.l.,
- na základě porozumění textu odpovídá na otázky,
- uvede neznámější nejstarší písemné památky světa,
- tvoří myšlenkovou mapu k tématu.

Jazykový cíl:

- Žák na základě čtení odpovídá na otázky k porozumění,
- formuluje vlastními slovy informace z textu,
- na základě porozumění textu vyplňuje dle kritérií pomocnou tabulku,
- s pomocí tvoří věty a používá při tom vhodnou terminologii,
- vytváří substantiva a adjektiva,
- doplňuje slova do textu,
- používá odborný jazyk.

Slovní zásoba:

starověk, letopočet, orientální literatura, př.n.l., n.l., písemná památka, civilizace, náboženství, morálka, hliněné destičky, hrdinský epos, pergamen, sbírka, nesmrtelnost, posvátný, papyrus, modlitba, středověk, pravěk, východ, literární dílo, Indie, Egypt, Čína, Persie, Mezopotámie, klínové písmo, hieroglyfické písmo, životopis, Starý a Nový zákon, židovské náboženství (judaismus), křesťanství, Bible, Vědy, mýty, znakové písmo

Jazykové prostředky:

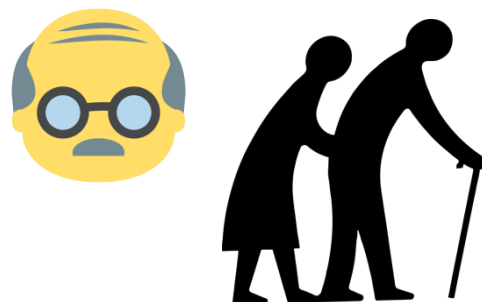
...bylo období; ...vznikaly/vznikly; ...psali; neznáme...; zabývají se...; ...ovlivnila...; psalo se; používalo se...; říká se...; byla přeložena...; obsahuje...; dělí se...; ...je základem...; objevují se...; následoval; ...se jmenuje...; vznikla; obsahovala; nazývají se...

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

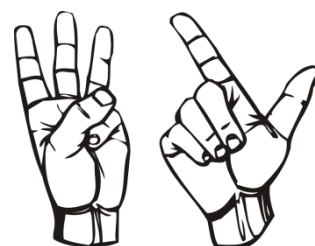

STAROVĚKÁ LITERATURA » Orientální literatura

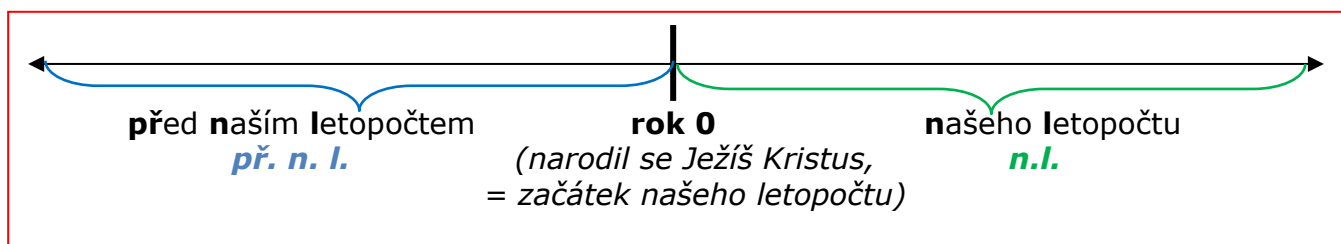
1. Jak vzniklo slovo STAROVĚK? Co asi znamená?

2. Co asi znamená slovo LETOPOČET? Jak to slovo vzniklo?

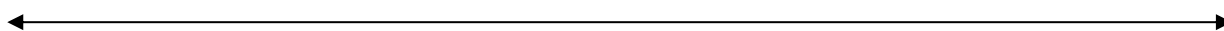

Podívejte se na časovou osu.

3. Zakreslete na časovou osu tyto roky:

450 n.l. 0 300 př.n.l. 10 n.l. 10 př.n.l.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

4. Spojte, co k sobě patří

EGYPT

INDIE

ČÍNA

Slovíčka, která budete potřebovat:

5. Doplňte slovíčka z nabídky k vysvětlení:

PÍSEMNÉ	CIVILIZACE	PAMÁTKA	NÁBOŽENSTVÍ
---------	------------	---------	-------------

C _ _ I _ _ _ A _ E	společnost lidí, která nějak funguje	má materiální a duchovní bohatství
P _ _ E _ _ É	napsané, dají se uchovat pro další generace	od slova „písmo“
P _ M _ _ _ A	věc, která má historickou a kulturní hodnotu	„pamatuje“ na někoho / na něco, připomíná nám to
N _ B _ _ _ N _ _ _ Í	víra v něco nadpřirozeného, v boha nebo bohy	např. islám, buddhismus, křesťanství...

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autorky: M. Jiroutová, J. Koláčná

6. Doplňte slovíčka z nabídky k vysvětlení:

EPOS	MORÁLKA	HLINĚNÉ DESTIČKY	HRDINSKÝ	PERGAMEN
SBÍRKA	NESMRTELNOST	POSVÁTNÝ	PAPYRUS	MODLITBA

E _ _ S	dlouhá dobrodružná báseň s příběhem	napsaná ve verších
N _ _ M _ _ _ _ N _ _ T	nemožnost zemřít; žít navždy	člověk chce být nesmrtelný
H _ _ _ _ _ É D _ S _ _ _ _ Y	desky z hlíny, psalo se na ni (tlačilo se do ní)	před tím, než lidé uměli vyrobit papír
P _ _ _ Á _ _ Ý	nedotknutelný, svatý, je třeba mu prokazovat úctu	např. posvátná kniha, posvátné území
M _ D _ _ T _ A	mluvení k bohu, prosba o něco	křesťané se <i>modlí</i>
P _ _ Y _ _ S	materiál z rostlin, na který se psalo, předchůdce papíru	až mnohem později vznikl papír
M _ _ Á _ _ A	představa, jak má vypadat správné chování a jednání	souhrn mravních zásad
H _ D _ _ _ _ Ý	od slova „hrdina“, vystupuje v něm hrdina →	člověk, který udělal něco významného, je odvážný
S _ _ _ _ A	Soubor něčeho, je toho více pohromadě	Sbírka básní, peněžní sbírka
P _ R _ _ M _ N	kůže ze zvířete, na kterou se psalo	je smotaný do ruličky

7. Doplňte názvy materiálů, na které se ve starověku psalo.

 <p>___ Y ___</p>	 <p>H _ _ _ _ N _ _ _ S _ _ _ _</p>	 <p>___ G ___</p>
--	---	--

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

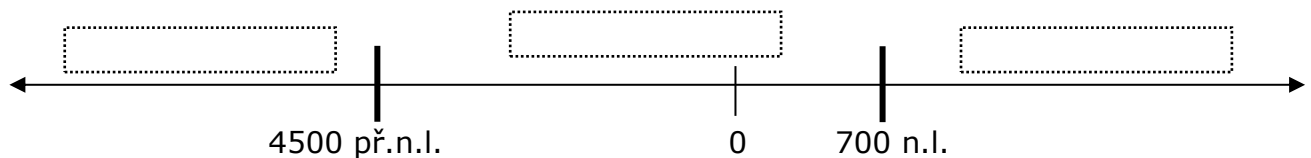
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

STAROVĚKÁ LITERATURA » Orientální literatura

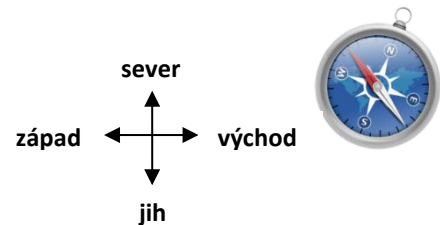
Starověk bylo historické období v době 4 500 př. n. l. až 700 n. l., v této době vznikaly první civilizace. Před starověkem byl pravěk (nejstarší období lidstva). Po starověku následoval středověk.

8. Na časovou osu doplňte jednotlivá období: STAROVĚK, STŘEDOVĚK, PRAVĚK

Starověká literatura = knihy, které vznikly v době starověku (nejstarší písemné památky)

Orientální = východní (země na východ od Evropy)

První **civilizace** vznikaly u velkých **řek** (např. 4000 př. n. l. u řek Eufrat a Tigris). Lidé v té době už psali literaturu, jsou to **nejstarší písemné památky na světě**. U těchto písemných památek někdy **neznáme jméno autora**, většinou je také autorů více. Tato díla se zabývají hlavně **náboženstvím**. Orientální literatura **ovlivnila** i evropskou literaturu.

9. Odpovězte na otázky:

- Kde vznikaly první civilizace?
- Co je to Eufrat?
- Známe jména autorů nejstarších písemných památek?
- Čím se tyto památky hlavně zabývají? O čem jsou?

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Nejstarší písemné památky:

- I. **sumerská, akkadská literatura** – Mezopotámie (dnes je to Irák, část Turecka, Sýrie a Íránu), 4000 př.n.l.
 - psalo se na hliněné destičky, používalo se klínové písmo
 - Literární dílo: Epos o Gilgamešovi
 - o Gilgameš byl podle mýtů král, který hledal tajemství věčného života (nesmrtelnosti)
 - o Měl přítele jménem Enkidu
 - o Nakonec zjistil, že je nesmrtelný tím, co udělal (zůstane po něm jeho město)

Území Mezopotámie

Klínové písmo na hliněné destičce

- II. **staroegyptská literatura** – Egypt, 4000 př.n.l.
 - Psalo se na papyrus, používalo se hieroglyfické písmo (obrázkové)
 - Psaly se milostné a oslavné písně, modlitby, životopisy (např. vyprávění o životě úředníka jménem Sinuhet)
 - Dílo: Kniha mrtvých (rady pro mrtvé lidi, až budou v životě po smrti)

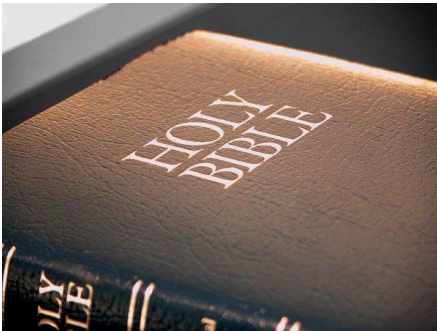
Hieroglyfické písmo

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autorky: M. Jiroutová, J. Koláčná

III. **hebrejská literatura** – 1000 př.n.l.

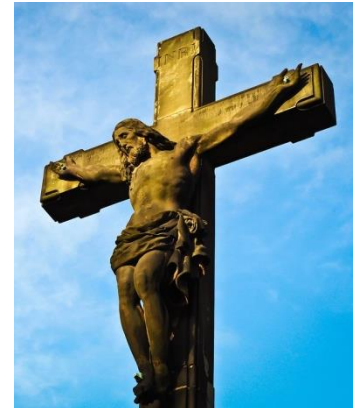
- **Bible** = říká se jí také „*písmo svaté*“, posvátná kniha
 - o Je to nejznámější literární památka, byla přeložena do mnoha jazyků
 - o Je to soubor náboženských textů, obsahuje pravidla náboženské víry a morálky
 - o Dělí se na 2 části: **Starý zákon** a **Nový zákon**
 - o Starý zákon je základem židovského náboženství (judaismu)
 - o Celá Bible (Starý zákon + Nový zákon) je základem křesťanství

Bible

Židovské náboženství (judaismus)

Křesťanství

IV. **indická literatura** – Indie, 2000 př. n. l.

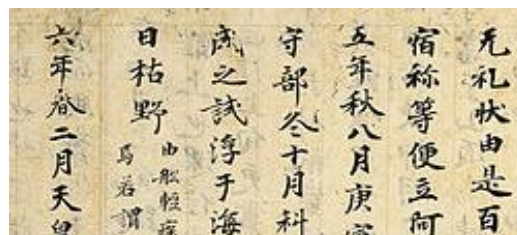
- **Védy** jsou posvátné knihy (psáno jazykem sanskrt)
- **Mahábhárata** je veršovaný hrdinský epos o boji různých kmenů o moc, válka mezi rody, 4. st. n. l.
- **Rámájana** je veršovaný hrdinský epos, o princí jménem Ráma, 4. st. n. l.

V. **perská literatura** – Persie, 700 př. n. l.

- **Avesta** je sbírka náboženských textů (modlitby, mýty, lyrika, právnické texty)

VI. **čínská literatura** – Čína, 1500 př. n. l.

- Psalo se čínským znakovým písmem, psalo se na papyrus, později na pergamen
- V literatuře se objevují filozofické a náboženské myšlenky
- Dílo: **Kniha písní** – čínské básně

Čínské znakové písmo

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Autorky: M. Jiroutová, J. Koláčná

10. Doplňte tabulku:

Literatura	Kdy?	Kde?	Co?
Sumerská literatura			
		Egypt	
	1000 př.n.l.		Bible
		Indie	
Perská literatura			Avesta
	1500 př.n.l.	Čína	

11. Spojte a запиšte pravdivé věty:

V Číně...	...se psalo...	...klínovým písmem.
V Mezopotámii...		...na papyrus.
V Egyptě...		...čínským znakovým písmem.
		...na papyrus, později na pergamen.
		...na hliněné destičky.
		...hieroglyfickým písmem.

Př. V Číně se psalo čínským znakovým písmem.

.....

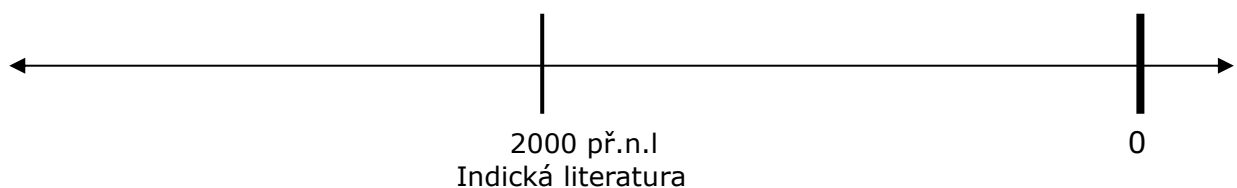
.....

.....

.....

.....

12. Doplňte na časovou osu výše uvedené orientální literatury, uveďte i rok vzniku:

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

13. Doplňte do textu vhodná slova do vět.

nesmrtelný	eposy	náboženstvím	evropskou	Védy
civilizace	křesťanského	sbírka	autora	písmo
středověk	básně	řek	mrtvé	svaté
				Starý epos

Starověk bylo historické období, kdy vznikaly první **civilizace**, nejčastěji vznikaly u velkých Po starověku následoval

Lidé v té době už psali literaturu, jsou to **nejstarší písemné památky na světě**. U těchto písemných památek někdy neznáme jméno, většinou je také autorů více. Tato díla se zabývají hlavně Orientální literatura ovlivnila i literaturu.

Nejznámější literární dílo ze starověké **Mezopotámie** se jmenuje o Gilgamešovi. Je o králi, který chtěl být Ve starověkém **Egyptě** se psalo na papyrus, používalo se hieroglyfické Vznikla také Kniha mrtvých, která obsahovala rady pro Ve starověku vznikla také Bible, které se říká písmo Bible se dělí na 2 části: a Nový zákon. Bible je základem náboženství

Posvátné starověké knihy z Indie se nazývají Mahábhárata a Rámájana jsou starověké indické V Persii vznikla náboženských textů Avesta. V Číně byly napsány např. čínské Jejich sbírka se jmenuje Kniha písní.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autorky: M. Jiroutová, J. Koláčná

14. Do prázdných rámečků запиšte názvy civilizací z nabídky (můžeš použít atlas):

Mapa starověkých civilizací

The map shows several ancient civilizations circled in different colors: a blue circle in the west, an orange circle in the north, a green circle in the east, a purple oval in the south, a blue circle in the center, and a red circle in the far east. Arrows point from these circles to empty boxes below. A legend box on the right lists the options: ČÍNA, MEZOPOTÁMIE, ŘÍM, EGYPT, INDIE, and ŘECKO.

15. Doplňte podstatná a přídavná jména

Příklad:

Persie	- perská literatura	Egypt	-
	- indická literatura		- římská literatura
Čína	-	Řecko	-

16. Odpovězte na otázky:

- a) Jaké písmo používali ve starověkém Egyptě?
- b) Jaké 2 části má Bible?
- c) Jak se jmenují 2 známé indické eposy?
- d) Psali v Číně klínovým písmem?

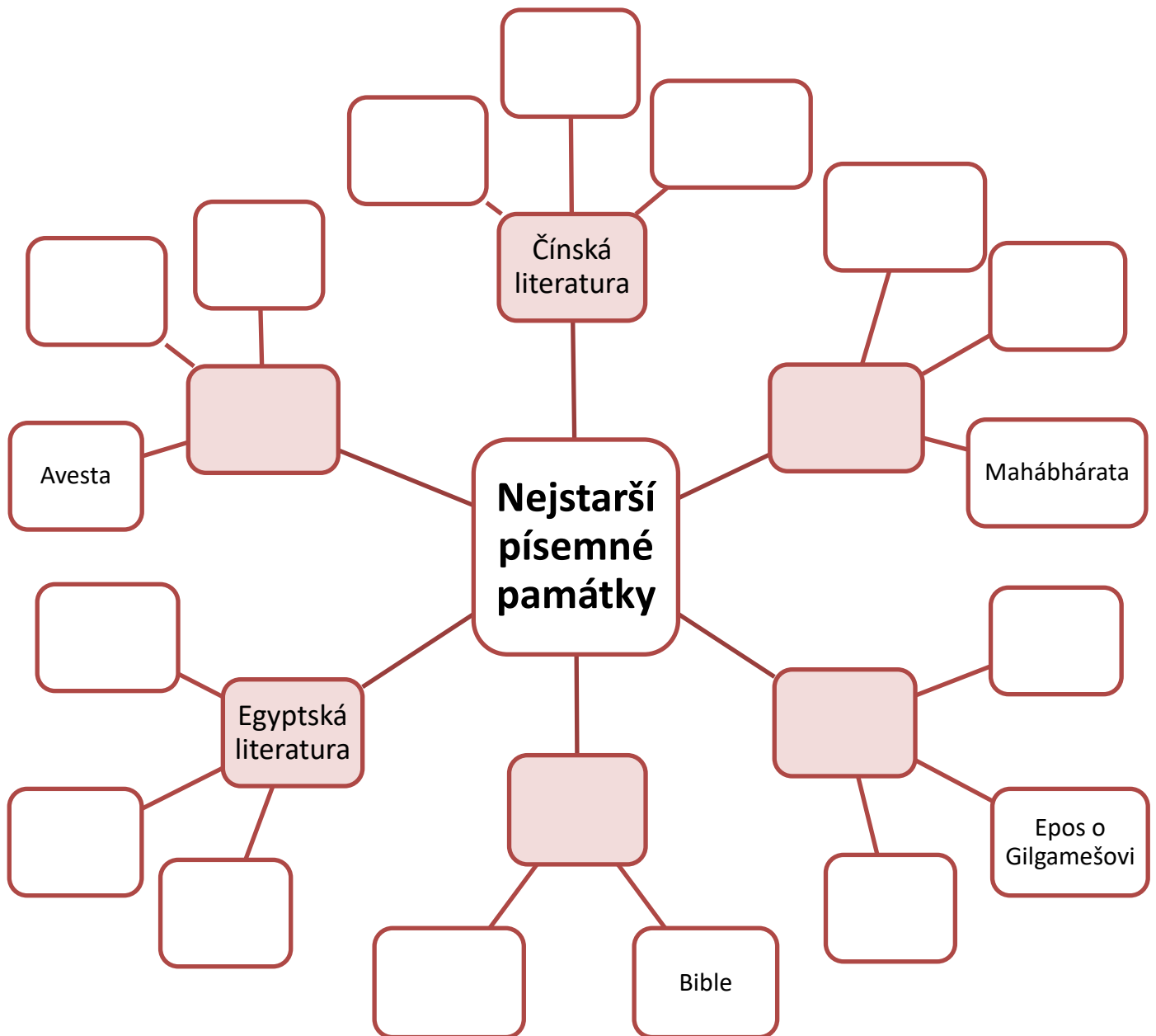
Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

17. Doplňte myšlenkovou mapu (je možné doplnit další větve). Jednotlivé vztahy na mapě pak vysvětlete.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Použité zdroje:

[cit. 2017-09-29]. Dostupný pod licencí Public domain na WWW
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emojione_1F474.svg>
 <<https://pixabay.com/en/cane-couple-elderly-female-male-2026659/>>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hands_as2_and_3.svg>
 <<https://en.wikipedia.org/wiki/Paifang#/media/File:%E4%B8%AD%E5%8D%8E%E6%AD%A6%E9%A6%86.JPG>>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lalita_sm.JPG>
 <https://en.wikipedia.org/wiki/Muslim_conquest_of_Egypt#/media/File:All_Gizah_Pyramids.jpg>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pergamino_hebreo_de_Tor%C3%A1.JPG>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sales_contract_Shuruppak_Louvre_AO3760.jpg>
 <https://de.wikipedia.org/wiki/Papyrus_47#/media/File:Papyrus_47_Rev_13,16-14.4.jpg>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Compass_icon_matte.svg>
 <https://en.wikipedia.org/wiki/File:N-Mesopotamia_and_Syria_german.svg>
 <[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sumerian_account_of_silver_for_the_governor_\(background_removed\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sumerian_account_of_silver_for_the_governor_(background_removed).png)>
 <<https://pixabay.com/en/hieroglyphics-pharaohs-egypt-luxor-429863/>>
 <https://en.wikipedia.org/wiki/File:The_Holy_Bible.jpg>
 <https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Lukhot_Habrit.svg>
 <https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Star_of_David_3.svg>
 <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Menora.svg>>
 <<https://pixabay.com/en/cemetery-cross-grave-christianity-1105986/>>
 <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nihonshoki_tanaka_version.jpg>

+ autorka výukového materiálu

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

